

Poezja pozwala udostępniać różnego rodzaju doświadczenia, także trudne doświadczenia uczestników wydarzeń wojennych. Dla takich osób poczucie zagrożenia wiąże się z czujnym nasłuchiowaniem natarczywych hałasów wojny przeplatanych niepokojącą ciszą.

Termin „tanatosonika” J. Martina Daughtry’ego ujmuje to zjednoczenie dźwięków wojny i doświadczania przemocy. Poetycka tanatosonika w polskiej literaturze z lat 1939–1945 stanowi zatem taki wymiar wojennych wierszy, który wiąże się z udostępnianiem dźwięków wraz z odpowiadającymi im stanami psychicznymi, emocjonalnymi i cielesnymi słuchaczy. To podejście wykracza poza badanie obiektywnych właściwości wojennego pejzażu dźwiękowego na podstawie opisów literackich. Projekt badawczy ma sklasyfikować różne modele i konwencje poezji tanatosonicznej na podstawie analizy porównawczej dotyczącej bardzo szerokiego materiału literackiego.

Przedsięwzięcie ma przede wszystkim wartość teoretycznoliteracką, ale ubogaci także historyczną wiedzę o poezji wojennej napisanej w języku polskim. Brane są pod uwagę zarówno dokonania wybitne, jak i często anonimowa poezja okazjonalna, piosenki żołnierskie czy satyry. Lista autorów uwzględnia m.in. K.K. Baczyńskiego, T. Gajcego, W. Bojarskiego, A. Trzebińskiego, Z. Stroińskiego, T. Borowskiego, J.K. Weintrauba, T. Różewicza, Cz. Miłosza, W. Szlengła, J. Przybosia, J. Zagórskiego, Z. Ginczanę, A. Świrszczyńską, M. Ubysza i J. Szczepańskiego.

Doświadczenie wojenne poetycko wyrażone przez autorów wierszy tanatosonicznych wiąże się z różnymi rolami – potencjalnych ofiar cywilnych, więźniów, także więźniów obozów czy osób zmuszonych do życia w getcie bądź ukrywania się, a w końcu żołnierzy: członków różnych oddziałów regularnej armii, partyzantów, żołnierzy podziemia, uczestników Powstania Warszawskiego. Ponadto wiersze te powstawały w różnych okolicznościach historyczno-politycznych i nierzadko w bardzo odległych od siebie miejscach. Pomimo to projekt ukazuje, jak w polskiej poezji z okresu II wojny światowej ujawnia się wspólnota świadków wystawionych na działanie dźwiękowego reżimu wojny. Wnioski teoretycznoliterackie płynące z analiz mogą stać się podstawą badań nad innym materiałem źródłowym.